

Dosarul nr. 3ra-1125/23
2-23161493-01-3ra-18112023

Prima instanță: Curtea de Apel Chișinău (V. Negru, Gr. Dașchevici, E. Palanciuc)

ÎNCHEIERE

18 noiembrie 2023

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Judecători

Ion Malanciuc

Aliona Donos

Diana Stănilă

examinând admisibilitatea recursului depus de Nastas Andrian,
în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată
depusă de Andrian Nastas împotriva Comisiei Electorale Centrale, privind anularea
hotărârii nr. 1575 din 10.11.2023 și obligarea renumerării voturilor din
Circumscripția Electorală Căușeni nr. 10/1,

împotriva hotărârii din 15 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care
s-a respins, ca neîntemeiată, acțiunea în contencios administrativ înaintată de
Andrian Nastas,

c o n s t a ț ă :

La 13 noiembrie 2023, Andrian Nastas a depus la Curtea de Apel Chișinău
acțiune împotriva Comisiei Electorale Centrale cu privire la anularea hotărârii nr.
1575 din 10.11.2023 și obligarea renumerării voturilor din Circumscripția Electorală
Căușeni nr. 10/1.

În motivarea acțiunii, a indicat că, la 09.11.2023, a depus contestația nr. CEC-
7/9953, în calitate de candidat independent la funcția de consilier în Consiliul
orășanesc Căușeni prin care a solicitat dispunerea renumerării voturilor pentru
funcția de consilier în Consiliul orășanesc Căușeni în circumscripția Căușeni nr.
10/1. Iar, la 10.11.2023, de către Comisia Electorală Centrală a fost emisă hotărârea
cu privire la unele cereri și contestații prin care se solicită dispunerea renumerării
voturilor depuse la Comisia Electorală Centrală în zilele de 07-09 noiembrie 2023,
prin care contestația a fost respinsă ca neîntemeiată.

Comunică reclamantul că, la 05.11.2023, în calitate sa de candidat
independent la funcția de consilier în Consiliul orășanesc Căușeni, nu i s-a adus la
cunoștință faptul că are dreptul de a avea observatori în decursul întregii perioade
electorale.

A evidențiat că, are suspiciuni rezonabile că mai multe voturi ce i s-au acordat în cadrul alegerilor nu au fost corect numărate. Iar, la solicitarea adresată organului electoral în care au avut loc alegerile locale generale de a i se prezenta procesele-verbale privind numărul de voturi obținute în calitate de candidat independent la funcția de consilier în Consiliul orășenesc Căușeni, acestuia i s-a refuzat.

A concluzionat că, aceste acțiuni sunt inadmisibile și neîntemeiate, deoarece orice candidat are dreptul de a face cunoștință cu procesele-verbale privind numărul de voturi obținute. Or, Comisia Electorală Centrală urma să dispună renumărarea voturilor ori de câte ori există suspiciuni.

Prin hotărârea din 15 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău s-a respins, ca neîntemeiată, acțiunea în contencios administrativ înaintată de Andrian Nastas.

În motivarea soluției adoptate, Curtea de Apel Chișinău a reținut că, la adoptarea hotărârii nr. 1575 din 10 noiembrie 2023, autoritatea publică, la caz Comisia Electorală Centrală, și-a exercitat dreptul discreționar, reieșind din circumstanțele de fapt constatate și în conformitate cu prevederile normative care se circumscriu procedurii privind renumărarea voturilor. Iar, atât la examinarea contestației de către pârât, cât și în cadrul ședinței de judecată reclamantul nu a prezentat careva probe care ar confirma careva dubii semnificative privind veridicitatea proceselor-verbale privind rezultatele numărării voturilor, întocmite de Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale Căușeni nr. 10.

Curtea de Apel Chișinău, reținând prevederile pct. 124 din Regulamentul de activitate al biroului electoral al secției de votare, aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1101/2023, a subliniat că, reclamantul a avut acces la procesele-verbale cu privire la rezultatele numărării voturilor și prin urmare, în caz de depistare a unor iregularități urma să sesizeze în conformitate cu prevederile legale Comisia Electorală Centrală, însă la caz acest fapt a fost omis, fapt ce duce la concluzia că, contestația înaintată de Andrian Nastas, este una declarativă și neîntemeiată.

Prima instanță a notat că, deși Andrian Nastas, în textul acțiunii înaintate în judecată susține că, la solicitarea adresată organului electoral în care au avut loc alegerile locale generale de a i se prezenta procesele-verbale privind numărul de voturi obținute în calitate de candidat independent la funcția de consilier în Consiliul orășenesc Căușeni, acestuia i s-a refuzat vehement, aceste acțiuni fiind inadmisibile și neîntemeiate, deoarece orice candidat are dreptul de a face cunoștință cu procesele-verbale privind numărul de voturi obținute, iar, ultimul nu a prezentat probe în acest sens, or, art. 96 alin. (1) din Codul electoral, stabilește că, fiecare contestatar probează faptele pe care își întemeiază pretențiile formulate și este responsabil de veridicitatea și calitatea probelor prezentate.

Totodată, instanța de judecată a apreciat declarativ argumentul reclamantului precum că, târziu au fost prezentate procesele-verbale cu rezultatul alegerilor la Consiliul raional Căușeni, întrucât, după cum a menționat și autoritatea emitentă, probele prezentate și cele invocate de către contestatar nu duce la constatarea necesității de a dispune renumărarea voturilor. Or, alegațiile formulate în acest sens poartă un aspect general fără a putea produce nicio dovadă în sprijinul solicitărilor și afirmațiilor, iar probele anexate în condițiile Codului electoral și ale actelor normative ale Comisiei, nu afectează rezultatul votării.

Argumentul invocat de reclamant precum că s-a încălcat procedura de examinare a sesizărilor de Comisia Electorală Centrală, Curtea de Apel Chișinău de asemenea l-a considerat ca fiind neîntemeiat, or, art. 44 alin. (4) din Codul administrativ, prevede că, pentru desfășurarea cu celeritate a procedurii administrative, autoritatea publică este în drept să admită examinarea concomitentă a mai multor petiții depuse de mai mulți participanți la aceeași autoritate publică când, în baza raportului material-juridic dintre participanți, ele se află în conexiune prin pretențiile revendicate sau problemele comune și când există posibilitatea examinării lor în aceeași procedură și de aceeași autoritate publică. Fiecare participant participă în cadrul procedurii administrative în mod independent față de ceilalți participanți. La acest capitol, instanța de judecată a conchis că, decizia Comisiei Electorale Centrale privind conexarea contestațiilor și cererilor și examinarea lor într-o singură procedură administrativă, inclusiv și a reclamantei este una proporțională în raport cu scopul urmărit și anume examinarea acestor contestații într-un mod simplu, adecvat, rapid și eficient, iar instanța de judecată nu este competentă să se pronunțe asupra oportunității unui act administrativ.

Curtea de Apel Chișinău, a concluzionat că, hotărârea nr. 1575 din 10 noiembrie 2023, în partea pct. 64 prin care s-a respins ca neîntemeiată în partea ce vizează cerința de a dispune renumărarea voturilor, următoarele cereri și contestații: depuse în data de 9 noiembrie 2023: [...] cu nr. CEC-7/9953 de Andrian Nastas, candidat independent la funcția de consilier în Consiliul orășenesc Căușeni, privind dispunerea renumărării voturilor pentru funcția de consilier raional în Căușeni [...], este motivată în conformitate cu norma legală expusă în hotărâre, or, sunt indicate argumentele care s-au bazat pe o cercetare amplă a materialelor cauzei și a probelor acumulate în raport cu poziția părților în procedura administrativă.

La 17 noiembrie 2023, ora 12:35, Andrian Nastas a depus cerere de recurs împotriva hotărârii din 15 noiembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat anularea hotărârii contestate și adoptarea unei decizii noi cu privire la obligarea Comisiei Electorale Centrale de a admite renumerării voturilor pentru funcția de consilier în Consiliul orășenesc Căușeni în circumscripția Căușeni nr. 10/1 (f.d. 62-63).

În motivarea recursului, recurentul a invocat că, la 05.11.2023, în calitate sa de candidat independent la funcția de consilier în Consiliul orășenesc Căușeni, nu i s-a adus la cunoștință faptul că are dreptul de a avea observatori în decursul întregii perioade electorale.

A evidențiat că, are suspiciuni rezonabile că mai multe voturi ce i s-au acordat în cadrul alegerilor nu au fost corect numărate. Iar, la solicitarea adresată organului electoral în care au avut loc alegerile locale generale de a i se prezenta procesele-verbale privind numărul de voturi obținute în calitate de candidat independent la funcția de consilier în Consiliul orășenesc Căușeni, acestuia i s-a refuzat.

A concluzionat că, aceste acțiuni sunt inadmisibile și neîntemeiate, deoarece orice candidat are dreptul de a face cunoștință cu procesele-verbale privind numărul de voturi obținute. Or, Comisia Electorală Centrală urma să dispună renumărarea voturilor ori de câte ori există suspiciuni.

În conformitate cu art. 95 alin. (1) din Codul electoral, în perioada electorală, termenul general de depunere a contestațiilor este de 3 zile, care se calculează

începând cu ziua următoare zilei în care a fost săvârșită acțiunea, a fost identificată inacțiunea sau a fost adoptată hotărârea.

În virtutea alineatului 8 al aceluiași articol, înaintarea acțiunilor în contencios administrativ, precum și exercitarea căilor de atac împotriva actelor judecătorești se efectuează în termenul stabilit la alin.(1).

Hotărârea Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată public la 15 noiembrie 2023, și conform extrasului din poșta electronică, hotărârea instanței nr. 3-210/23 a fost notificată recurentului la 17 noiembrie 2023, ora 15:51 (f.d. 59).

Astfel, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal.

Prin referința depusă la 18 noiembrie 2023, ora 13:36, prin intermediul poștei electronice, Comisia Electorală Centrală, în temeiul art. 246 alin. (2) lit. a¹) din Codul administrativ, a solicitat declararea recursului ca fiind inadmisibil.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Andrian Nastas, în raport cu actele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 245¹ alin. (1), (3) din Codul administrativ, recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea sau decizia contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

c) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;

d) hotărârea sau decizia este arbitrară sau se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

e) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv;

f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Aprecierea probelor dată de prima instanță și instanța de apel este obligatorie pentru instanța de recurs, cu excepția cazului în care se invocă temeiul de la alin.(1) lit.d) sau a cazului în care Curtea Supremă de Justiție examinează cauza după trimitere la rejudecare. La examinarea recursului într-o cauză care a fost trimisă anterior la rejudecare pot fi prezentate probe noi dacă acestea au fost restituite nejustificat sau nu au fost reclamate de către instanța de judecată contrar prezentului cod.

În sensul art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă recursul este inadmisibil, completul din 3 judecători adoptă o încheiere irevocabilă. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se comunică părților.

Alineatul (2) al aceluiași articol statuează la lit. a¹) că, recursul se declară inadmisibil în special când recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.245¹.

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, urmează să însușească în condițiile Codului administrativ

exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeuri concludente și serioase. Astfel, normele pre citate oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă.

În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopativ al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Completul Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că motivele de casare, invocate în recurs de către Andrian Nastas, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ, deoarece se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către Curtea de Apel Chișinău și nu relevă interpretarea contrară a legii și aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural sau că aceasta s-ar baza în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul depus de Andrian Nastas, conține obiecții de fapt și de drept similare celor expuse în cererea de chemare în judecată, care au fost analizate de către Curtea de Apel Chișinău, fiind apreciate în mod corespunzător.

În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în prima instanță, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii/deciziei și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 245¹ din Codul administrativ. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor factice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate Curții de Apel Chișinău și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici.

Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretensei interpretări și/sau aplicări eronate a prevederilor legale de către Curtea de Apel Chișinău, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unei asemenea pretins argument, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Andrian Nastas.

Conform art. 98 alin. (1) pct. 4) din Codul electoral și în conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul depus de Andrian Nastas, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Ion Malanciuc

Judecători

Aliona Donos

Diana Stănilă